

DICTAMEN DEL CONSELL CONSULTIU DE LA GENT GRAN DEL BAIX LLOBREGAT

L'atenció a les persones grans amb dependència

Es calcula que al Baix Llobregat entre un 7% i un 8% de la població és dependent, i s'estima que **el 3% de la població** espanyola necessita suport de més o menys intensitat per a desenvolupar les activitats bàsiques de la vida diària.

D'altra banda, l'any 2018 un 15,3% de la població de Catalunya va ser atesa al programa d'atenció domiciliària, que és el programa que atén a les persones grans amb més necessitat de suport social i de cures. Tot i això, alguns municipis del Baix Llobregat gairebé dupliquen aquesta dada, arribant al 30% de població atesa, la gran majoria dones.

Pel que fa als diferents equipaments i serveis d'atenció a les persones grans amb dependència, la comarca del Baix Llobregat disposa de centres de dia, residències, serveis d'atenció domiciliària, teleassistència, etc., tant de titularitat pública com privada. Les places existents de residències no garanteixen la cobertura de la ràtio mínima recomanada per l'Organització Mundial de la Salut, de 5 places de residència per cada 100 persones majors de 65 anys. La ràtio actual és de 4,3.

En relació als centres de dia, el nombre de places és molt inferior a les places de residència, 6.444 places de residència per 2.148 places de centre de dia. En aquest cas, la ràtio és d'1,5, també és inferior a la recomanada per l'Organització Mundial de la Salut¹, 2 places per cada 100 persones majors de 65 anys.

Una de les primeres conclusions que podem extreure d'aquestes xifres es que només una petita part de les persones grans amb dependència viu en residències, per tant, són de cabdal importància els serveis d'atenció domiciliària, les mesures de suport a les famílies i persones cuidadores, i els serveis alternatius.

---

¹ Diagnosi del Pla Estratègic de Gent Gran del Baix Llobregat, 2022.

La situació de les famílies quan algú esdevé dependent canvia radicalment, i són moltes les que no disposen de prou eines i recursos per fer-hi front garantint una correcta atenció. Els mesos d'espera per al reconeixement de la situació dependència, tenint així accés als ajuts, i la impossibilitat de contractar empreses de serveis o personal extern d'ajuda a domicili, aboca a moltes persones a abandonar el mercat laboral per a poder fer-se càrrec de la persona dependent, la immensa majoria dones.

Els pressupostos generals de l'Estat de l'any 2021 van contemplar un Pla de Xoc per a la Millora del Sistema de la Dependència, dotat amb 623 milions d'euros. D'aquests, 98 milions van ser per Catalunya. Segons el darrer dictamen de l'Observatori de la Dependència de l'Associació de Directores i Gerents de Serveis Socials², a Catalunya:

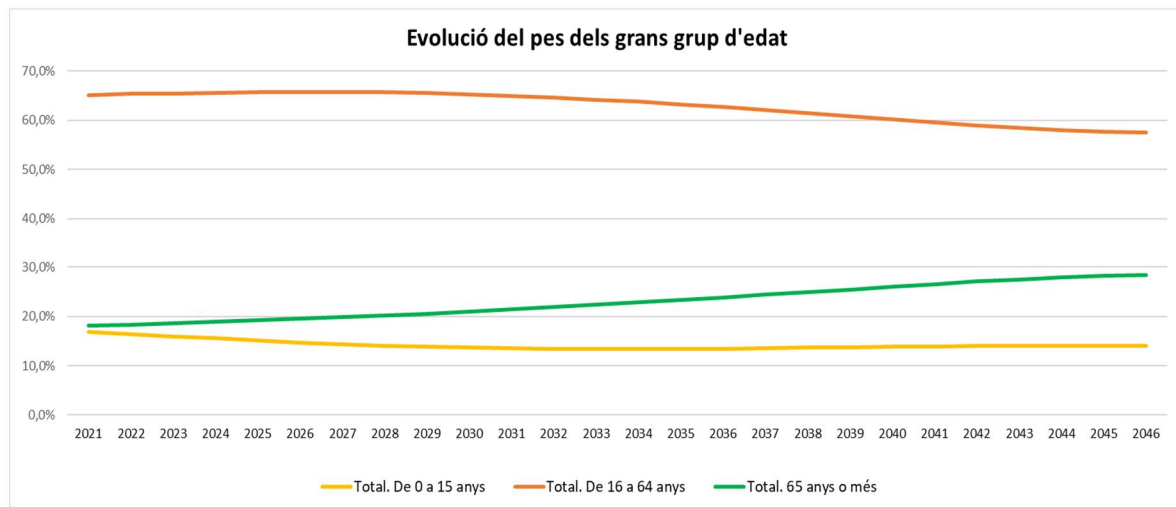
- S'ha incrementat en 9.941 les persones dependents ateses, un 6,31%, si bé la resta de comunitats autònomes ho va fer amb una mitjana superior al 8.71%.
- No només no s'ha reduït, sinó **que ha augmentat en 5.156 persones la llista d'espera**, un 7%, quan la mitja nacional la va reduir de mitjana el -16,7%.
- **S'han generat 3.292 nous llocs de treball** com a conseqüència del finançament addicional inclòs al Pla de Xoc.

Una altra dada destacable d'aquest dictamen es que Catalunya té la pitjor taxa de limbe de totes les comunitats autònomes. Si segueix el mateix ritme d'atenció dels darrers tres anys, encara trigaria 23,7 anys a poder atendre la llista d'espera de 78.542 persones dependents.

El progressiu envelliment de la població que mostren les prospeccions demogràfiques i l'assegurats augment del número de persones dependents, ha d'interpel·lar directament a tots els poders públics, que, en la mesura de les seves competències i dels recursos disponibles, han d'articular polítiques que puguin donar resposta de manera eficaç i eficient, a les importants necessitats de les persones dependents i de les seves famílies.

---

² [XXII Dictamen de l'Observatori de la Dependència, de l'Associació de Directores i Gerents de Serveis Socials.](#)

Cal un replantejament del model d'atenció a les persones depenents, tenint en compte la crisi institucional per manca de finançament i saturació del sistema, i els canvis de models familiars i/o de valors que no permeten o no contempen, atendre les necessitats de cura.

En aquest sentit, el Comitè Econòmic i Social Europeu va dictaminar fa un any que era necessària l'elaboració d'una **Estratègia de cures a llarg termini a nivell europeu**, i que la cura de les persones grans ha de ser un element cabdal a l'agenda política europea. Aquesta mateixa resolució recomanava als Estats membres **l'establiment o actualització de lleis** sobre l'acompanyament i la protecció de les persones grans.

D'acord amb allò exposat, el Consell Consultiu de la Gent Gran del Baix Llobregat reivindica.

1. **Residències:** són necessàries més places públiques, no només amb la creació o construcció de nous centres, sinó amb la concertació o reconversió de places de titularitat privada. És important també garantir el compliment de les ràtios de personal i dels convenis col·lectius, així com un important reforç del control de l'administració sobre aquests centres.
Un altre aspecte important es que s'ha de garantir que les persones grans que necessitin una residència puguin disposar d'aquest servei al mateix municipi de residència o a pocs quilòmetres. Allunyar físicament a les

persones grans del seu entorn proper, és maltractar i aïllar a aquestes persones.

2. **Centres de dia:** cal incrementar les places públiques disponibles i donar a conèixer aquests serveis com una de les millors alternatives a la residència. Els centres de dia garanteixen una correcta atenció a les persones depenents alhora que descarreguen a les famílies de bona part dels treballs de cura. De la mateixa manera que a les residències, cal garantir l'existència de centres de dia a tots els municipis del Baix Llobregat, d'acord amb les necessitats de la seva població.
3. **Serveis d'atenció domiciliària:** totes les enquestes realitzades i dades disponibles mostren com la gran majoria de persones preferim ser cuidades a casa nostra si esdevenim depenents. D'aquest desig, de la manca de places de residència i centres de dia, i de la facilitat d'adaptació d'aquests serveis a les necessitats reals de les persones depenents, amb la consegüent optimització dels recursos existents, rau la importància cabdal dels serveis d'atenció domiciliària, tant per la banda de les persones que es beneficien del servei, com per la de les que en el present i en el futur, treballaran en aquest sector. Un sector, el de les cures, que és i serà una de les principals fonts de creació de llocs de treball, però també un sector que cal dignificar amb condicions laborals justes i salaris dignes, que reverteixin en la qualitat del servei i per tant, en la qualitat de vida de persones beneficiàries i treballadores.
4. **Suport a persones cuidadores:** les famílies són les encarregades majoritàriament de cuidar de les persones depenents, i molt especialment les dones. És molt habitual que les dones abandonin el mercat de treball per tenir cura durant anys de les persones depenents, amb poca o cap ajuda de l'administració i de la resta de familiars. Aquestes persones necessiten de tot el suport que se'ls hi pugui donar, i del reconeixement de la seva tasca amb un sou i cotització a la Seguretat Social. S'ha de cuidar a les cuidadores, perquè sense elles la nostra societat i l'estat de benestar tal i com el coneixem, no existiria. Per aquest motiu, des de l'administració s'han d'impulsar tant el reconeixement com els programes de suport a les cuidadores, per exemple amb grups de suport, formacions, incorporació de la perspectiva comunitària

als treballs de cura, maquinària i eines tecnològiques que puguin facilitar la seva tasca, material sanitari i d'higiene, etc.

Sistema de la dependència: es necessari continuar incrementant els recursos fins a apropar-los a les necessitats reals de la població i s'han de reduir els terminis per al reconeixement de la dependència.

Cal repensar el sistema d'acord amb l'Estratègia de cures a llarg termini que es planteja a nivell europeu. Els Estats i els poders públics no poden fer un pas al costat front un repte global que afecta especialment als països més desenvolupats.

Baix Llobregat, desembre 2022